

EL PAÍS

LLIBRES

Pecats a revisió

Fragmenta publica una sèrie de llibrets, 'Pecats capitals'

XAVIER DILLA

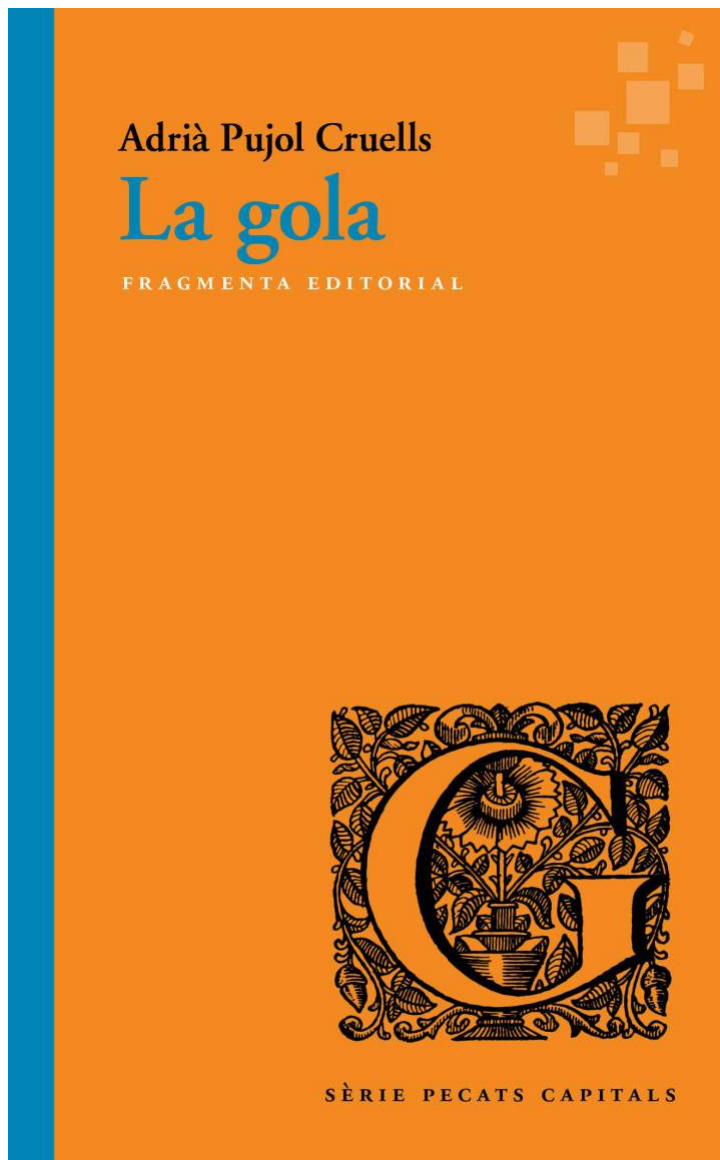
13 MAR 2020 - 10:22 CET

Per Adrià Pujol Cruells, la gola és potser el menys pecat dels set pecats capitals.

La religió ha perdut influència ideològica, tot i que l'Església manté encara una institucionalització prou poderosa. Però la laïcitat domina no impedeix que el

marc de referència cristià no es faci present sovint, com una crossa més o menys evident. Això justifica l'oportunitat de la sèrie de llibrets *Pecats capitals* que publica Fragmenta. Que hàgim perdut la consciència del pecat no vol dir que qui més qui menys no tingui interioritzat un codi de valors en què els set pecats capitals de la doctrina catòlica encara fan un cert rau-rau. D'aquí l'interès com els aborden, amb llibertat i espontaneïtat, set autors nascuts entre 1974 i 1985 (amb l'excepció de Marina Porras, de 1991, un talent precoç en la crítica literària).

LA MANDRA / L'ENVEJA / L'AVARÍCIA / LA GOLA

Oriol Quintana / Marina Porras /

Oriol Ponsatí-Murlà / Adrià Pujol Cruells

Fragmenta

70 / 78 / 70 / 78 pàg.

9,90 euros

Dels quatre primers volums publicats, tres se cenyeixen més a l'assagisme estricte. Oriol Quintana obre la sèrie desmuntant la tradicional visió negativa de la mandra i n'acaba fent una veritable reivindicació, entesa com “un dels elements de la nostra naturalesa”, part “de les nostres receptes sobre l'art de viure”. L'encerta quan detecta en l'humanisme laic la pervivència de la vocació redemptora cristiana i defensa una mena d'individualisme hedonista basant-se en una comprensió de la naturalesa humana ja present en Ausiàs March (estem “a mig camí entre les bèsties i els àngels”) o en Cervantes (som ahora Quixot i Sancho). Davant d'autoexigències que ens superen, “la mandra ens vacuna contra una imatge idealitzada de nosaltres mateixos”.

PUBLICIDAD

Ads by Teads

Filòsof d'ofici i editor exquisit, Oriol Ponsatí-Murlà s'enfronta a l'avarícia amb un rigor intel·lectual impecable. Furga enllà de la superfície òbvia d'aquest pecat sempre mal vist, sotmet a discussió les idees rebudes i posa en qüestió els límits entre avarícia i generositat, demostrant que la realitat és complexa fins i tot quan no ho sembla (és molt il·lustratiu el contrast entre la definició d'*avarícia* dels diccionaris de la Real Academia Española i l'Institut d'Estudis Catalans). Amè i exigent ahora, Ponsatí-Murlà comença esmentant Hannibal Lecter, “simbiosi rocambolesca de Josef Mengele i Harold Bloom”, i troba la clau de l'assaig en un Aristòtil que segueix ~~ben vigent amb el seu terme mitjà. S~~ s revela així

l'ambivalència de l'avarícia, consubstancial al capitalisme i a un moment de revolució social, oscil·lant entre pecat i virtut, segons de quin costat la mirem. Com Quintana, Ponsatí-Murlà sosté una visió no reduccionista de l'existència i remarca que la cultura de vegades es transmet no de manera lògica i exemplar, sinó mitjançant simplificacions, errors i fins i tot mentides.

Adrià Pujol Cruells té una feina en aparença més amable, perquè “sembla que la gola té un peu i mig fora de la llista dels set pecats capitals”, i desplega una gran varietat de referències en un assaig força sociològic, molt atent als caires de la societat actual. Com Quintana, observa les pervivències de la mentalitat cristiana en nous transcendentalismes, i com Ponsatí-Murlà, assenyala que els pecats venien de més lluny, del paganisme. Amb un sentit de l'humor radiant, marca de la casa, Pujol, bon antropòleg, afina quan desvela estereotips, inclosos els sexistes.

No sé si la joventut de Porrás explica la singularitat de la seva proposta, tan densa i interessant que és l'única on trobem a faltar més pàgines. Filla d'una educació on la religió catòlica ja no és present, l'aproximació que fa a l'enveja té dos pols: el biaix autobiogràfic i la literatura de Mercè Rodoreda, sobretot la novel·la *Mirall trencat*. Porrás, lectora sagaç, s'endinsa molt bé en els personatges rodoredians. A diferència dels companys de sèrie, la seva anàlisi no és historicista i, quan se surt de Rodoreda i del present, tira de cites i màximes correctes però potser prescindibles. Al final, s'embranca amb la visió de l'enveja com a pecat nacional català, una afirmació arriscada perquè l'hem sentit d'altres societats (però és cert que el talent, no escàs a Catalunya, sovint és combatut per una mediocritat aplanadora), i acaba amb una vital apologia de la literatura com a obertura de mires contra la limitadora enveja.

Quintana i Ponsatí-Murlà, més metòdics, Pujol, més sorneguer, i Porrás, més decididament literària, conformen una estimulant proposta assagística i demostren que hi ha vida intel·ligent en aquest país, encara que sovint sembli que no.